

Venäjä käynnisti raukkamaisen hyökkäyksensä Ukrainaan 24. helmikuuta 2022. Siitä lähtien olemme oppineet paljon paitsi itse sodasta myös sen taustoista. Laadukkaan lisän Ukraina-tietouteen tarjoaa dosentti **Simo Mannilan** avausteksti YP-lehdessä vuodelta 2015, siis pian Krimin valtauksen jälkeen. Juttu ”Mitä tiedämme Ukrainasta?” alkaa näin:

”Ukraina-tuntemus on meillä melko heikolla tolalla, ja maa näyttäytyy uutisissa lähinnä Vladimir Putinin märkänä unena. Sitä se voi ollakin, mutta Ukraina on myös ihan todellinen maa ja kansakunta, eikä se ole kovin kaukana Suomesta.”

Ja päättyy näin:

”Väestön mielipiteet osoittavat valitettavasti, että Ukraina on jakautunut maa, ja propagandalla on tässä luonnollisesti oma osuutensa. Tässä esitetyt tulokset kertovat, että Itä-Ukraina ja varsinkin Donbass on erillinen kuin maan muut osat. Sen sijaan ne eivät tue Malorosijan ajatusta eli sitä, että kielteään venäläisemmistöisillä Itä- ja Etelä- Ukrainalla olisi samankaltainen poliittinen intressi. Ukrainan eteläisillä alueilla ollaan varautuneita mutta Kiovan puolella. Tulokset osoittavat myös, että Venäjä on vuoden 2014 kuluessa menettänyt aieman suosikkiasemansa ukrainalaisten mielissä. Mutta nykyinen länsisuuntaus voi jatkua vain, jos

väestö näkee sen tuottavan rauhaa, työtä ja toimeentuloa, mie-luiten pian.”

Loppu on nykytilanteen valosasa traaginen ja masentava: länsisuuntaus on jatkunut, mutta se ei tuottanut rauhaa vaan johti Vladimir Putinin aloittamaan hyökkäyssotaan tuhansine kuolonuhreineen.

YP suosittelee Mannilan kirjoitusta kaikille Ukrainanystävälle. Se löytyy osoitteesta www.julkari.fi.

”Kun käytti nuoruutensa parhaat vuodet tutkien sitä, kuinka demokraattinen vapaus monine erilaisine muotoineen koitettiin itäisessä Euroopassa kommunismin jälkeen, ei voi kuin tuntea syvää ihmettelevää surua nykytilanteen suhteen. Aivan kuin verenvuodatus, joka silloin jäi tekemättä, tapahtuisi nyt ukrainalaisten sekä välillisiksi uhreiksi joutuneiden nuorten venäläisten kautta.

Tuolloin, yli 30 vuotta sitten, kommunismin kukistaneet vallankumoukset tapahtuivat, kun tavallisten ihmisten pelko vastustaa järjestelmää heikkeni riittävästi, kun toivo heräsi – ja kun järjestelmä itsessään oli tarpeeksi mätä. Sopii vain toivoa, että pelko pystytään voittamaan myös Venäjällä mahdollisimman nopeasti ja laaja-alaisesti. Ulko maailman tulee tehdä kaikkensa auttaakseen juuri tuon ihmis-

ten pelon voittamisessa, laajassa, luovassa toimintojen ja teorioiden vaihtoehtoavaruudessa.

Lopulta vapauden voima on joka tapauksessa ylikäymätön. Hyvät ihmiset nousevat sen puolesta maasta ja kansallisuudesta riippumatta.”

(Turun yliopiston kansainvälisen politiikan professori **Henri Vogt**, Politiikasta.fi 14.3.2022)

Ukrainasta odotetaan kymmeniä tuhansia pakolaisia Suomeen. **Pasi Saukkonen** Helsingin kaupungin tietoyksiköstä on kirjoittanut **Harri Sinkon** kanssa blogikirjoituksen, jossa he arvioivat, minkä verran Suomessa ja Helsingissä oli ukrainalaisia ennen Venäjän hyökkäystä. Vastaus kysymykseen vaihtelee sen mukaan, miten ukrainalaisuus näkyy eri tilastoissa:

”Kannattaa olla tarkkana sen suhteen, mistä puhuu kun puhuu ukrainalaisista, etenkin silloin kun esittää ihmisten määrää. Oma asiansa on se, että meillä on Suomessa pian kenties jopa kymmeniätuhansia ihmisiä, jotka eivät ainakaan aluksi tule näkymään tilastoissa juuri lainkaan. Se ei tietenkään tee heistä vähemmän läsnäolevia.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan on aiheuttanut toisen maailmansodan jälkeen suurimman pakolaisten maastamuuton Euroopassa. (...) Konflikti ja sen synnyttämä pakolaiskriisi tulevat

siten näkymään Suomessakin myös tältä osin. Tilanne herätti Suomessa aikaisempaa suuremman kiinnostuksen sitä kohtaan, minkä verran Suomessa oikeastaan on ukrainalaisia ja kuinka paljon heitä mahdollisesti on nyt odotettavissa.

Jälkimmäiseen kysymykseen on tietenkin vaikea – ellei mahdollon – vastata, mutta ensimmäinenkin on hankalampi kuin ensi alkuun luulisi. Ukrainalaisuus voidaan tilastollisessa mielessä määrittellä monella eri tavalla, jotka tuottavat jossain määrin toisistaan poikkeavia väestöryhmiä. Asiaa avataan tässä kirjoituksessa hieman tarkemmin.

(...) Vuoden 2020 lopussa Suomessa asui Tilastokeskuksen tietojen mukaan 5 837 Ukrainan kansalaista, ja Helsingissä heitä oli 730. Kansalaisuus on monella tapaa selkeä kriteeri, mutta monien kansalaisuus vaihtuu heidän elämänsä aikana. Tarkempaa tietoa kaksois- tai monikansalaisista on kuitenkin saatavilla. Vuoden 2020 lopussa 2 270 Suomen kansalaisella oli myös Ukrainan kansalaisuus. Vuoden 2015 alusta lähtien 1 456 Ukrainan kansalaista on saanut Suomen kansalaisuuden.”

(Kvartti.fi 24.3.2022)

Putin kavereineen ei tuhoa vain Ukrainaa, vaan myös omaa kansakuntaansa ja sen kriittisiä ääniä:

”Venäjän parlamentin pyrkimyksenä on ollut säätää laki, jolla kielletäisiin ’anti-venäläinen propaganda’ koulutuksessa ja tieteen tekemisessä. Venäjän tiedeakatemia kehottaa varapresidenttinsä Aleksei Khoklovin lausunnossa parlamenttia hylkäämään lain.

Toteutuessaan laki asettaisi yliopistot ja koululaitoksen viranomaisten yhä tiukempaan kontrolliin. Tiedeakatemian mukaan esitetty laki ei tue eri tieteenalojen pyrkimyksiä Venäjän kehittämiseksi.

Moskovan luonnontieteiden keskuksen Skoltekin edustaja Mikhail Gelfand sanoo lakiesityksen olevan ’suvaitsemattoman kontrolloiva’.

Erityisesti tieteentekijät ovat huolissaan lakiluonnoksen kohdista, jotka vaativat esimerkiksi yliopistoja hakemaan viranomaisilta lupaa ulkomaiseen yhteistyöhön, jota Venäjän opetusministeriö ja tiedustelupalvelu FSB jo nyt kontrolloivat.

Myös tieteelliset julkaisut pitäisi ’kiinalaiseen tapaan’ asettaa etukäteiskontrolliin. Jos laki esitetyssä muodossa hyväksytään, se byrokratisoi oppilaitosten työtä entisestään

Nykyään Pariisissa työskentelevän venäläisen ekonomisti Sergei Gurievin mukaan lakihanke on tähdätty erityisesti yhteiskuntatieteitä kuten valtio-oppia, sosiologiaa ja historiaa vastaan. Gúriev sanoo Kremlin valtakoneiston kokevan erityisesti nämä tieteet vaaraksi asemalleen ja huomauttaa hankkeen saattavan johtaa lamauttavaan varovaisuuteen myös muiden tieteiden piirissä.”

(Kalle Sysikaski/Verkkouutiset.fi 17.3.2022)

Ajatusten Tonava ottaa vastaan tuoreita ja nasevia otoksia ajan ilmiöistä osoitteeseen yhteiskuntapolitiikka@thl.fi.